Ի՞ՆՉ Կ՛ՈՒԶԵՆՔ ԸՆԵԼ

ԻՄԱՍՏԱԽՈՐՈՂ ՀԱԽԱՏՔ

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԵԿԱՅՔ ԾԻՆԵՍՑՈՒՔ
ՍՈՒՐԲ ՋՈՐԱՆՆ ԼՈՒՍՈՅ

Ի՞ՆՉ ԿԸ ՆՇԱՆԱԿԷ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ

ԻՄԱՍՏԱԽՈՐՈՂ ՀԱԽԱՏՔ

Հաւատքը այն զօրոյթն է որ մարդ և կենդանիներ ունին, սակայն ոչ նոյն չափով կամ որակով: Կենդանիներուն հաւատքը վարժութիւն և կրթութիւն է: Որմէ վերջ այդ կենդանին նախագըծուած կ՛ըլլայ: Իսկ մարդուն հաւատքը կարելի է վերագծել, սրբագրել կամ բարւոքել:

Հաւատքը մտքով կ՛ըմբռնէ, կը տեսնէ ու կը կշռէ այն ինչ որ մարմնական աչքը չկրնար տեսնել կամ իր տեսանելիութեան հորիզոնէն աւելի հեռու կը գտնուի:

Պատանիներ և երիտասարդներ երբեմն դերահաւատութեան խորհուրդներ կ՛ունենան Աստուծոյ գոյութեան, ազգասիրութեան և բարոյական սրբութիւններու նկատմամբ, որովհետեւ վերոյիշեալ երեք յատկութիւնները վարկածական, հայեցողական և մտազնական են: Այսինքն խորհելով կը տեսնուին:

Օրինակի համար երբ պատանի մը կ՛ըսէ թէ այսուհետեւ ինքզինքի չաղօթէ Աստուծոյ որովհետեւ Ջայն չի տեսներ: Սապէս կըրնաս հարցնել իրեն, երկու առաւել երկու ի՞նչ կ՛ընէ: Պատանին պիտի պատասխանէ չորս: Իրե՞ն կը հարցնես թէ ինչպէս չորս կ՛ընէ և ո՞ւր կը տեսնէ այդ "չորս" գումարը: Ի վերջոյ պատանին պիտի պատասխանէ թէ իր մտքին մէջ կը տեսնէ "չորս" թիւը:

Ուրեմն Աստուած եւս կ՛ըմբռնուի ու կը տեսնուի մտքի աչքով: Աստուած որովհետեւ Հոգի է, մեր հոգիներուն աչքով կը տեսնուի:

Հարիւր տարիներ առաջ մարդիկ այնպէս կը հաւատային թէ օդէն աւելի ծանր առարկայ մը չի կրնար թռչիլ: Այս կարծիքը յայտնողերը գիտնական թուաբանագէտներ էին: Սակայն տարբեր հաւատք ունեցողներ փորձեցին օդանաւ շինել որովհետեւ իրենց հաւատքը բարեփոխած էին: Օդանաւի ստեղծագործութիւնը վերագըծուած ու սրբագրուած հաւատքի արդիւնքն է:

Հնդկաստանի մէջ փիղերը կ՛ընտելացնեն առօրեայ գործածութեան համար: Երբ փիղ մը ճագուկ է տակաւին, առոր ոտքը չուանով ծառի մը կը կապեն որ չփախչի: Փիղը կը ջանայ ոտքը քաշել սակայն չկարենար իր ճագուկ ուժով ծառը արմատախիլ ընել: Երբ այս ճագուկ փիղը կը մեծնայ ու կը զօրանայ ոտքը չուանով մը երկաթէ գունտի կը կապեն, որ իրականութեան մէջ փիղ մը կրնայ տասը նման գունտեր քաշելով տանիլ: Սակայն, որովհետեւ իր մանկութեան մէջ հաւատացած էր որ երբ ոտքը չուանով կապուի ինքզինքի չկրնար փախչիլ, այդ թեթեւ գունտին կապուած որքին պատճառաւ փիղը իր տեղեն չի հեռանար: Փիղը որովհետեւ անասուն է՝ իր նախագծուած հաւատքը չի կրնար սրբագրել և միշտ ենթակայ կը մնայ մարդոց:

Մի միայն մարդ արարածն է որ իր նախագծուած հաւատքը

կրնայ սրբագրել: Այս պատճառաւ է որ Հայ Ազգը իր դարաւոր կռապաշտական հաւատոը փոխակերպած է Քրիստոնէական սուրբ հաւատոի և դադրած է ըլլալ նախապաշարուած նման փիղի և ապրիլ տգիտութեան, վախի և ապագայի անորոշութեան մէջ:

Համաշխարհային ողիմպիական մրցումներու՝ մէկ բիլօմեթր վազքը, կը կարծուէր ըլլալ չորս վայրկեան և ոչ պակաս: Սակայն ափրիկեցի մրցորդ մը փաստեց թէ կարելի է չորս վայրկեանէն պակաս ժամանակի մէջ վազել:

Մարդկային իւրաքանչիւր նոր բայլը սրբագրուած հաւատոի մը արդիւնքն է: Երբ վաղը դուք շրջանաւարտ ըլլաք ու կեանքի ասպարէզը իջնէք որպէս ողիմպիական մրցորդներ՝ պիտի դիմագըրաւէք բազմաթիւ նախագծուած գաղափառներ և հաւատոներ:

ա.--առանց սուտի չէք կրնար յառաջդիմել:

բ.--յաջողելու համար ընկերանալու է ծխամոլներու և գինեմոլներու

գ.--ձեր տնօրէնութեան հաճելի ըլլալու համար պարտաւոր էք ըլլալ բարոյապէս թուլամորդ:

դ.--որովհետեւ մարդ արարածը հողեղէն շինուածք մըն է, մեղանչելը բնական ելոյթ նկատելու է:

Երբ Յիսուս՝ Նիկոդիմոս աստուածաբան մտաւորականին կ՛ըսէ «Պէտք է բեզի վերստին ծնանիլ», Յիսուս ըսել կ՛ուզէ Նիկոդիմոսին թէ բու հաւատոդ որ նախագծուած էր նման փիղի ճագուկին, պէտք է կրկին, նորէն գծուի, ուղիղ գծուի և բարեփոխուի որպէսզի դուն բու նախապաշարումներուդ գերին չըլլաս:

Ուրիշին ենթարկուելով կեանքդ չի փճացնես:

Ինչպէս երկիրներ ու ազգեր իրենց վարչաձեւը կը փոխեն որ տնտեսապէս չի սնանկանան ու չի կորսուին, նոյնպէս անհատներ պարտաւոր են մտահոգեւոր կերպով փոխել իրենց ընթացքը որ ըլլան հաւաքապաշտ, անճնուրաց և արդար: Այս փոփոխութիւնը կը կոչուի վերածնունդ որով մարդ կը փոխակերպուի ու կը ճգտի ըլլալ աստուածանման: Ոչ թէ կը գործէ բնազդին թելադրանքներովը ինչպէս փիղ մը, այլ՝ մտքի և հոգիի խորհրդածութիւններովը: Մարդկային միտքը նիւթի կապանքներէն ազատագրուած իր գիտակցութիւնը կը միաձուլէ աստուածային գիտակցութեան հետ:

Չորրորդ դարէն ի վեր, հայ անհատի գիտակցական և ենթագիտակցական վիճակը կազմող մեծագոյն ազդակը եղած է Քրիստոնէութիւնը: Կառչինք Յիսուսի և Անոր լուսափայլ Աւետարանին որպէսզի թօթափենք մեր նախապաշարումները և նիւթապաշտ բնազդները և հաղորդակից ըլլանք ճշմարտութեան որ մեզ կ՛ոգեկոչէ Առաքելական դարէն սկսեալ:

Յունիս 21, 1988
Թորոնթօ

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Կարելի՞ է որ մարդ էակը ունենայ բարոյականութիւն առանց կրօնքի (հաւատոյ առ Գերբնականի)։ Անհամար դարերէ ի վեր, մարդ էակ, այնպէս ինչպէս ճանչցուած է, կը կանգնի մարդաշխարհի թատերաբեմին վրայ որպէս կրօնականի և բարոյականի գիտակցումեամբ և դիտումնաւորութեամբ։

Ի՞նչ կը նշանակէ բարոյականութիւն։

Ըստ Հր.Աճառեանի տեսութեան, այդ կը նշանակէ. «ներքին բնածին յատկութիւն, բնութիւն, բնաւորութիւն, վարք ու բարք ու սովորութիւն»։

Ըստ Ստ.Մալխասեանցի հասկացողութեան, բարոյականութիւնը՝ ամբողջականութիւնն է այն զգացումներու, դիտումներու և գործողութիւններու, որոնք տուեալ հասարակութեան մէջ կը ճանչցուին իբրեւ «բարի և երեւան կու գան ենթակային ազատ կամքով, առանց բռնադատութեան»։

Ինչո՞ւ, ինչպէ՞ս և ուրկէ՞ ստացած է մարդ էակը՝ իր բարոյական հասկացողութիւնը։ Բնական բարեշրջութիւնը բարոյական ըմբռնում չէ տուած վայրագ անասուններուն, որոնք ապրած են միլիոնաւոր տարիներ առաջ ու ո՛չ ալ այն կենդանիներուն, որոնք կ՛ապրին մարդ էակէն աւելի երկար։

Մարդ էակ՝ որ կեանքի թատերաբեմին վրայ նորելուկ արարած մը կը սեպուի, ի՞նչպէս, ի՞նչու և ուրկէ՞ ստացած է բարոյական ճանաչողութիւն և հասկացողութիւն։

Բնական բարեշրջումը չի կրնար բարոյագիտութիւն և առաքինութիւն պարգեւել իր արդիւնաբերած կենդանական աշխարհին, որովհետեւ ան կոյր է և խուլ։ Բնական զօրութիւն մը անմիտ է ու անխորհուրդ, մի միայն անճնաւորութիւն մը բարձր անհատականութիւն մը որ նիւթեղէնէ գերիվեր է կրնայ խորհիլ ու դառնալ դաստիարակ և կրթական մշակ։ Գիտակցութիւնը նիւթ չէ ո՛չ ալ նիւթեղէն։ Աւելի դժուար է դառնալ աստուածամերժ քան Աստուածահաւատ։ Աստուածամերժ ըլլալու համար, ապացուցելու պէտք է, թէ Ան գոյութիւն չունի, իսկ Աստուածասէր ըլլալու համար՝ միայն հաւատք։ Բարոյական կեանքի ծագումը՝ իտէալիստները կը պնդեն թէ Աստուած է բարոյական առաքինութեան Ակնաղբիւրը, իսկ նիւթապաշտները կը պնդեն թէ այդ նիւթական ծագումէ յառաջ եկած է։ Բնապաշտներու երրորդութիւնը՝ պատահականութիւն, ժամանակ և նիւթականութիւն է։

Մարդ բաղադրութիւնն է նիւթի և հոգիի՝ անկենդան հողի և Աստուածաբարբառ Շունչին։ Ս. Ներսէս Շնորհալի. "Նիւթական գոյին զուգահեռ ընդունած է նաեւ աննիւթականի գոյութիւնը։

Արեւմտեան երկիրները, դպրոցական դաստիարակութեան մէջէն երբ վերաճուցին կրօնական ու բարոյական ուսողական վար-

ժութիւնը, աստուածային գիտակցութեան բացակայութիւնը կամ հեռակայութիւնը դպրոցներէն ներս սպրդեցաւ պատանեկան ազատ սեռայնականութեան աղէտալի սովորութիւնը և թոյլտուութիւնը:

Աղեքսանդրացի Փիլոն իմաստասէրի բարոյականութիւնը, որ կու գայ հին Կտակարանի աստուածաշունչ մարգարէութենէն, մեծ նմանութիւն ունի Պղատոնի փիլիսոփայութեան հետ: Սակայն Աղեքսանդրացի Փիլոնի և Յոյն Պղատոնի բարոյական հասկացողութեան ակնաղբիւրը ո՞ւր է և սոյն իմաստասէրներ ուրկէ՞ ներշնչուած են:

Գերմանացի Նիցչէ, 19-րդ դարու ժխտական իմաստասէրը, ներկայացուց Քրիստոնէական առաքինութիւնները՝ գթութիւն, խոնարհութիւն, ազնուութիւն և անճնազոհութիւն որպէս ոչխարամիտ բարոյականութիւնները, որոնք պէտք են ջնջուիլ...:

Պիղատոս կ՛ապրէր Քրիստոսէ առաջ, 6-րդ Դարուն: Իր ուսուցման նպատակը գլխաւորապէս բարոյական, բաղաքական ու կրօնական էին: Բայց, Պիղատոս ուրկէ՞ ստացաւ բարոյականի գաղափարները, վայրագ գազաններէ՞ն թէ հոգեկան աշխարհէն:

Աստուածոյ յայտնութիւնն է որ կը ծագի մարդկային սրտին ու մտքին երկնակամարին վրայ ու կը լուսաւորէ միտքը: Աստուած միայն սրբատեղերու մէջ չգտնուիր, այլ սրբատեղիի կը փոխակերպէ Իր տեսակցութեան ու հանդիպումի վայրերը՝ միտքն ու սիրտը: Աստուծոյ յայտնատեսութիւնը չենք կրնար սահմանափակել: Միայն հրեայ ազգը չէր որ Աստուած յայտնեց Իր կամքն ու ծրագիրները: Հեթանոսներու առաքեալ Պօղոս, իր խիզախ ու անվախապաշար արտայայտութիւններով, կը գրէ Հռոմայեցիներու թուղթին մէջ Ա.գլուխ 19-23:

«Ինչ որ կարելի է գիտնալ Աստուածոյ մասին՝ յայտնուած է անոնց (մարդոց), բանզի Աստուած ի՝նք յայտնեց այդ անոնց:

Արդարեւ, աշխարհի ստեղծումէն ի վեր՝ ստեղծագործութեան ընդմէջէն կ՛իմացուին ու կը տեսնուին Աստուածոյ աներեւոյթ յատկանիշները, այսինքն մշտնջենաւոր զօրութիւնը և անոր աստուածութիւնը. և ասիկա՝ որպէսզի մարդիկ ոեւէ արդարացում չունենան: Որովհետեւ զԱստուած ճանչնալով հանդերձ՝ իբրեւ Աստուած չփառաւորեցին և շնորհակալ չեղան, այլ անհեթեթ խորհուրդներ ունեցան, որով իրենց միտքը անմտութեամբ խաւարեցաւ: Իրենք զիրենք իմաստուն համարելով յիմարացան, և անմահ Աստուծոյ փառքը յատկացուցին մահկանացու մարդոց, թռչուններու, չորքոտանիներու և սողուններու նմանութիւնը եղող պատկերներու:»

Իսահակ Լուրիա (1534-72), Գապալիստական մասնագէտ որ բսաներկու տարիին դարձաւ ճգնաւոր ու տասներեք տարիներ որպէս միստիկ մը: Ան այսպէս կ՛արտայայտուի մարդկային բարոյականութեան մասին. տիեզերքի կենցաղավարութիւնը, խռովու-

թեան և բարոյական շեղում մը ունեցաւ:

Մարդ արարածին առանձնաշնորհեալ պարտականութիւնը օգնել է Աստուծոյ, կարգադրելու համար աշխարհի փրկագործութիւնը: Աստուծոյ օժանդակելու միակ միջոցը, սիրայոժարութեամբ կամենալն է Անոր կամքին:

Աշխարհի բոլոր կրօնքները կը վկայեն բարոյական սկըզբունքները: Երբ կրօնաւորներ սխալին ու Աստուածընդդէմ մեղանչումներ գործեն, այդ սխալ շարժառիթներն ու շարժումները ո՛չ թէ կը բխին կրօնքէ, այլ կրօնաւորներու «ես»էն ու իմաիաճոյէն:

Որովհետեւ մարդկային կարծիքը յեղյեղուկ է, իմաիաճ և պահանջկոտ, ինչպէս կը տեսնուի բաղաբական ասպարէզին մէջ երբ փոքր երկիրներ կը զոհուին մեծերու իմաիաճոյքին:

Բարոյական արժէքէ (առաքինութենէ) որեւէ գործ, որուն մէջ անձնական շահը տեղի չիտար սիրո՛յ և անձնազոհութեան զգացումին, բարոյականութիւն սեպուելու չէ: Աստուծոյ պատուիրանները կը յառաջանան, օրինականէն դէպի բարոյականը, և բարոյականէն դէպի հոգեւորը: Քրիստոնէական ուսումը նախապայման է՝ բարոյական հարուստ դաստիարականութեան:

Մարդ՝ լաւին ու բարիին ճգտելով հանդերձ կը հետեւի վատին: Բարոյականութեան մէջ գեղեցիկն ու բարին իրար կը հանդիպին ու կը միանան:

Դասական Յոյները պարկեշտ մարդը գեղեցիկ և բարի կը կոչէին: Մարդկային կեանքը, բարիին համար տեղի ունեցած պայբարամարտն է, իսկ բարիին կատարելատիպը՝ Աստուած է:

Քրիստոնէական կրօնքը կ՛ուսուցանէ որ Բարին ինքնագոյ Նախասկիզբն է, որովհետեւ տիեզերական գոյութիւնը բարիի, գեղեցիկի և ստեղծագործութեան արդիւնաւորութիւնն է:

Չարը՝ կործանում, բանդում և չգոյութեա՛ն խորհրդանիշն է, իսկ Բարին՝ Գոյութեան:

Յիսուս Քրիստոսի յաղթական երկրորդ Գալուստի շրջանին, Բարիին ու չարի տիտանային պայբարամարտի ընթացքին, բոլոր նախատարերային աւերածութիւնները՝ երկրաշարժ ու ցամաքափոխութիւններ կրնան կրկնուիլ, որպէսզի "Նոր Երկիր"ը վերադառնայ իր մաքուր և աստուածահիրաշ վիճակին:

Քառլ Մարքս ըսած է.

«Բարին և չարը բացարձակ չեն, այլ յարաբերական»:

Նաքոլիոն ըսած է.

«Դուն չես դաստիարակէր քու հակառակորդներդ, այլ կը գընդակահարես զանոնք: Նափոլիոնի սոյն անբարոյ և տմարդի նախճիրը գործադրուեցաւ Սպանիոյ հայրենասէրներուն վրայ: Բարիի ու չարի բարոյական ըմբռնումը յարաբերական չկրնար ըլլալ, այլ միայն բացարձակ:

Տօսթոեւսկի իր "Դիւահարի" վէպին մէջ կը պատճառաբանէ

թէ, եթէ չկայ բացարձակ կշիռ և չափ (Աստուած) ուստի միակ տրամաբանական իմաստը և նպատակը մարդուն՝ անձնասպանութիւն է: Ան որ կ՛ուզէ նկարագրել Բարին, պարտ է Զայն ապրած ըլլալ իր հոգիին մէջ, ինչպէս Յիսուս Քրիստոս: Քրիստոնէական կրօնի էութիւնը ամենաբարձր հոգեւոր բարոյականութիւնն է, անոր ամենախորին խորհուրդը: Քրիստոսի բարոյական կենցաղավարութիւնը պատուէր է բոլորին, սակայն զայն կատարողները բիչեր են:

Բարիճի մը դէմ բարիճ ընել՝ ամէն մարդու գործ է:

Իսկ Զարիճի դէմ բարիճ՝ Քրիստոսի՛ բարոյագիտութիւնն է:

Գիտութեան պարգեւած բարիճներու հետ միատեղ կը տեսնենք նաեւ բնութեան չարաշահումը՝ կենդանիներու վրայ տեղի ունեցած անոտիապաշտ փորձարկութիւնները: Պատերազմական ճարտարարուեստի համար մթնոլորտի, հողի և ջուրի ապականումը: Նոր սերունդի մէջ տիրող սանձարձակ ամբարոյական սեռային կեանճի ձեւերը: Ընտանիճներու բայճայումը և տխուր ու մտահոգիչ վիճակները: Առանց կրօնաբարոյական ձգտումի, բաղաբակրթութիւնը, գիտութիւնը և արուեստը կը դառնան եսական ու զազրելի: Գիտութիւնը կը դառնայ չարիճ առանց բարոյական զգացումներու:

Անասնական վայրագ ապրելակերպ գոյութեան մէջ, չկայ չար կամ բարի, որովհետեւ չկայ միտք ու չկայ "ես": "Ես"ին զգացումը, էակին կամքը, այսինքն իր անձնայատուկ անձնականութեան շօշափելի ու տեսանելի երեւոյթն է մարդ արարածը: Մարդ արարածին իսկութեան և էութեան մէջ կայ խորհրդաւոր անձնականութիւն մը, որ կու գայ իմացական ըմբռնումէն՝ «ես»ի հասկացողութենէն:

Կենդանական գազանաբարոյ գոյութեան մէջ չկայ անբարոյութիւն, չկայ մեղք ու չկայ ոճիր: Ինչո՞ւ, որովհետեւ չկայ վրէժ, չկայ ատելութիւն ու չկայ թշնամութիւն, այլ կայ գոյատեւումի մեքենակա՛ն մղումը, ինքնագոյատեւումի բնազդը:

Մարդ արարածը՝ աստուածապարգեւ ազատ կամքը նուիրելով իր անիմատ "ես"ին դարձած է նախանձոտ, փառասէր, եսամոլ և հպարտ՝ վայրագ գազանէ մը աւելի վատ: Ազգամիջեան ատելութիւններ, ընկերային անարդարութիւններ, ազգայնական եսամոլութիւններ ու ցեղապաշտ խտրականութիւններ կը յանգին, Իզհաք Ռապինի, նման ոճիրներու:

Աստուած, մարդ արարածին շնորհած է ազատ կամք, որ ան ապրի աստուածանման, ոչ թէ բնազդաբար, այլ իր ազատ ընտրութեամբ: Միթէ շա՞տ է Աստուածային պահանջը ազատ կամքի առանձնաշնորհին զուգակշիռով:

Քրիստոնեան, անհատապէս ու հաւաքաբար (եկեղեցի), պարտ է ընտրել դժուարին զարիվերը, որ լուսաճաճանչ գագաթներու

վրայ վսեմութիւն կու տայ իր բարոյական նկարագրին:

Քրիստոնեային բարոյական փոխարկումը՝ յօժարի՛լ է Աստուծոյ բարի կամքին:

«Ոչ թէ իմ կամքս, այլ թող Քու Կամքդ ըլլայ»ն է:

Բարոյական կեանքը կը ծաղկի Քրիստոնէական հաւատքի՛ հողին վրայ, եկեղեցիի խորհուրդէն բխած բարոյական ուժով և հաւատքի ներզօրութեամբ: Յիսուսի Ոտնահետքերը, գաղափարականի և բարոյական գեղեցկութեան աշխարհը՝ խոստացուած Աստուծոյ թագաւորութիւնն է:

Քրիստոնէութիւնը մեզմէ կը պահանջէ մտքի և սրտի սրբութիւն, բարոյական կեանք և սէր հանդէպ մեզ նման մարդուն:

Դարձի եկող հեթանոս իմաստասէրներ, (Պանտենոս, Դիոնիսիոս, Յուստինոս և Տաշեան) Քրիստոնէական սկզբնական դարերուն՝ հրապուրուեցան Յիսուս Քրիստոսի և անոր հետեւորդներուն բարոյակա՛ն և վերածնի՛չ զօրութենէն:

Տարակուսող մը կ՛ըսէ,

«Եթէ միայն մաթէմաթիքական ստուգութեամբ
համոզուիմ հոգւոյ անմահութեան ...:

Մաթէմաթիքական փաստերու զօրութիւնը ստորադա՛ս է բարոյական փաստէն:

20-րդ դարու նկարագրի մարտահրաւէրները կը բխին ի մասնաւորի ներկայ կացութեան բարոյական արժէքներու անորոշութենէն: Ս.Հոգիին առատապարգեւ շնորհները շատերուն համար դարձաւ կենդանի օրինակ առաքինասէր կրօնաբոյր կեանքի և աղբիւր ներշնչանքի: Հին ազգերու մէջ առաքինութիւն էր ոչ միայն սիրել բարեկամը, այլ՝ եւ թշնամին ոչնչացնել: Քանդելը և այրելը բարբարոս ժողովուրդի մը համար առաքինութիւն էր բոլոր նախա-Քրիստոս կրօնքներու մէջ, նոյնիսկ հրեաներուն:

Քրիստոսի հոգեկան լոյսն է, որ Մագթաղենացին աղտոտ կեանքէն բարձրացուց անբասիր սրբութեան: Աղօթքի և սրբութեան առջեւ բիրտ ճարը կը խոնարհի ու կը դառնայ խաչքար:

«Բարոյականութիւն» խօսքը նոր հորիզոններ, ըմբռնում կեանքի ու մտածողութեան, նոր կերպ կը բերէ:

Ս.Գրիգոր Տաթեւացին կ՛ըսէ.

«Սրտի բարոյական սրբութիւնը այն է, որով սիրտը կը մաքրուի և կը պայծառանայ կարենալ տեսնելու և ջերմեռանդօրէն սիրելու համար զԱստուած»:

Յունուար 28, 1996
Թորոնթօ

ԵԿԱՅՔ ՇԻՆԵՍՑՈՒՔ
ՍՈՒՐԲ ՋԽՈՐԱՆՆ ԼՈՒՍՈՅ

Մարդ արարածը ստեղծագործող էակ մըն է: Ան, անջրպետի գեղեցկագոյն ստեղծութիւնը ու կառուցող է նման իր Արարիչին:

Մարդ արարած կը ստեղծագործէ, երկինքը՝ երկիր իջեցնելով և երկրայինը երկնայինով շաղախելով ու պայծառակերպելով:

Հայու ստեղծագործ ոգին, չ՛ազդուիր շրջապատէն, յարձակումներէ, ուրացումներէ և ոչ ալ բազմապիսի զրկանքներէ:

Ապացո՞յց: Գիտակցօրէն «Աստուածաշունչ Մատեան թարգմանութեան անհրաժեշտութիւնը, որ աւագ ներշնչողը եղած է ստեղծագործ տեսիլքներու: Գիրերու գիւտով յորդեցաւ դարերէն լեցուած աւազանը հայ միտքին»: Մեր դարաշունչ եկեղեցական, հոգեւոր, ծիսական աւանդութիւնները, Աստուածաշունչ Մատեանո՛վ ներշնչուած՝ և մեր հայ հոգիի ստեղծագործական մշակութային արժէքներով սննդաւորուած են:

Հոգեկանէն աւելի՝ բնախօսական պահանջ է լոյսը՝ աշխատելու, ստեղծագործելու և սիրելու համար: Ուստի երբ Աստուած կը սկսի Իր արարչագործ աշխատութեան, նախ կը ստեղծէ լոյսը:

Եւ Աստուած ըսաւ.

«Լոյս ըլլայ, ու լոյս եղաւ: Եւ
Աստուած տեսաւ լոյսը որ բարի է»:

Դժբախտաբար ամէն մարդ լոյսէն չախորժիր:

Յիսուսն էր ճշմարիտ Լոյսը:...Ան աշխարհի մէջ էր, սակայն աշխարհը Զինք չճանչցաւ:..Իսկ անոնք որ զինք ընդունեցին՝ իշխանութիւն տուաւ Աստուծոյ որդիներ ըլլալու»--Յով. Ա.9-12:

Աչազուրկներ էին Հոմերոս, Ճոն Միլթըն, Հելէն Քէլըր, որոնք միտքի լոյսին փողահարները ու ջահակիրները դարձան իրենց դիւցազներգական աշխարհահռչակ գրական ստեղծագործութեամբ: Աստուածային Լոյսը կը փոխակերպէ ցաւը՝ կորովի, զայրոյթը՝ ստեղծագործութեան դառնութիւնը և լուսաշինութեան:

Սակայն:

Մեծ ողբերգութիւն է, որ մարդաշխարհի պատմութեան ընթացքին ամբողջ իրականացումները լուսաշինութիւններ չեն, այլ՝ նաեւ բանդումներ, կոտորածներ տառապանք ու ցաւ: Առաքեալներու կեանքը համակ, եղաւ զրկանք ու տառապանք, նուիրում, պայքար ու նահատակութիւն որպէսզի չի կորնչի յաւերժութեան Լոյսը՝ Յիսուս Քրիստոս: Ցաւալի փորձանք է տեսնել մարդիկ, որ կը տուայտին խաւարակուռ բարբարոսութեան մէջ:

Աշխարհ շատ տեսած է շինարարներ ու նաեւ կործանարա՛րներ: Շինարար ժողովուրդի մեր համբաւը, կը սկսի քաղաքակրթութեան ու պատմութեան հնագոյն շրջաններէն: Շինած ենք՝

ոչ միայն մեր ձեռքերով, այլեւ մեր հոգիով, շունչով ու մեր հաւատքով՝ արցունքէն ծիածան ու փուշերէն պսակ: Ապացո՞յց, Մեծ Եղեռնէն յետոյ զարդարեցինք աշխարհի բոլոր ցամաքամասերը Ս.Էջմիածնական եկեղեցիներով: Աշխարհակալ ամբարտաւան ու յոխորտացո՛ղ հորդաններ՝ ճէնկիզխաններ ու Լենկթիմուրներ, Օսման կայսրութեան մէջէն իրենց ետին թողած են՝ աւերում, բանդում, ածխացած դիակներու կոյտեր, հոգեվկում և լկում անմեղ կոյսերու:

"Եկեղեցին՝ իր հոգեղէն կառոյցով անպարտելի է ու անյաղթահարելի"--Ս.Ծայր. Վրդ.Սարգիսեան: Եկեղեցւոյ միութեան խորքը Քրիստոսի Անձն է: Եկեղեցին սուրբ է իր գլուխով (Քրիստոսով) և սուրբ ըլլալու է իր բնոյթով, նպատակով, առաքելութեամբ և կոչումով: Եկեղեցին սուրբ է և սրբարար: Քրիստոսի համար տաճարը շէնք մը չէ և ոչ ալ կառուցուածք մը, այլ մարդ արարածը՝ Աստուծոյ Ջեռակերտը:

Հակառակ չարին դաժան, բռնատիրական, բարոյապէս ու հոգեպէս ճնշիչ մթնոլորտին, Աստուծոյ սէրն է, որ պահեց Հայ ազգը կենդանի, ստեղծագործող և հաւատացեալ, և ծնունդ տուաւ Կոմիտաս վարդապետի, որ աստուածատուր երաժշտութիւնը զգալի իրականութիւն մը դարձուց Աստուծոյ ներգործող զօրութեան:

«Յարգելի երաժիշտ Պրն. Մակար Եկմալեան մեր սուրբ երգեցողութեան ամայի անդաստանին մէջ ներդաշնակութեան անդրանիկ բուրաստանը տնկեց»:

Աստուծոյ սիրոյ և ստեղծագործ Հոգիին դառնութիւնը կը փոխակերպէ լուսաշինութեան, ցաւը՝ կորովի, ընդվզումը՝ ստեղծագործութեան: Աստուծոյ կանչը ու երկնային տեսիլքը ստեղծագործութեան անխօս և ինքնաբարբառ հրաւէրն է առաքելութեան:

Քրիստոնէութեան շնորհիւ հայ կեանքը դադրեցաւ պարզ գոյութիւն մը ըլլալէ ու դարձաւ արդիւնաբեր աստուածահրաշ ստեղծագործութեան Ոսկեդարը:

Աշխարհի վրայ ամենէն թանկագին ստեղծագործութիւնները հանդիսացած են բոլոր այն գործերը, որոնք եղած են կրօնական զգացողութեամբ: Ռաֆայէլի ամենէն շքեղ նկարները Քրիստոսի խաչելութեան, յարութեան և այլն նկարներն են: Տանթէի գլուխ գործոցները կը կրեն կրօնական ազդեցութիւն: Միլթէ նոյնը չէ՞ և մեր մէջ Ս.Գրիգոր Նարեկացիի աստուածախօս աղօթագիրքը:

Համայնավարութեան շրջանին, 1979-ին, Նարեկ «Ողբերգութեան Մատեան»ը 100,000 տպաքանակով վերհրատարակուեցաւ հայերէնի և Ռուսերէնի...:

«Սուրբը մշակոյթ չի կրնար ստեղծել», սակայն ՍԷՐԸ ստեղծագործ է: Աստուած այնքա՜ն սիրեց, որ Յիսուս Քրիստոսով ստեղծեց աշխարը և Անով Իրեն կը վերադարձնէ մարդկութիւնը:

«Անով (Յիսուսով) էր որ Աստուած ամէն ինչ ստեղծեց.

առանց անոր ո՛չ մէկ բան ստեղծեց»--Յով. Ա. 3:

Աստուած է կեանքի Տուիչը և աշխարհի Ստեղծիչը:

Փաստուած իրողութիւն է որ մարդկային բնաւորութիւնը անյեղլի չէ: Փոփոխութիւնը կարելի է, որովհետեւ կեանքի մէջ ոչինչ կայ անփոփոխելի:

«Կեանքը փոփոխութեանց շղթայ մըն է,
այլապէս կեանք չէ»

--Գարեգին Ա. Կաթողիկոս:

Կրօնքն ու բարոյագիտութիւնը մեծ դեր ունին կատարելիք մեր հոգենորոգութեան կենսական գործին մէջ:

«Մենք այլեւս Աստուծոյ կը ծառայենք
Սուրբ Աստուծոյ կը ծառայենք Սուրբ
Հոգիինբերած նորոգութեամբ»

կ՛ըսէ Պօղոս առաքեալ--Հռոմ. Է.6 համարին մէջ:

Ձենք կրնար ազատագրել մեր ազգը, եթէ մենք ազատագրուած չենք հոգեպէս ու մաքրուած մեր մեղքերէն՝ ատելութենէ վրէժխնդրութենէ, նախապաշարումներէ և զգեցած հոգեսոյզ աղօթքի զօրութիւնը:

Կեանքը իր իսկութեան մէջ հոգեւոր և բարոյական սկզբունքներով կառավարուած է, որովհետեւ մարդ արարածը հոգեւոր ըլլալուն: Հոգեւոր կոչուած ամենավսեմ հարցերը թանձրացեալ չեն, շօշափելի և տեսանելի չեն, այլ զգալի և իմանալի միայն հոգեկան կարողութեամբ:

Եթէ պատահի որ եկեղեցին դաւաճանէ իր առաջին հոգեւոր կոչումին, այն ատեն կը վերածուի դատարկ անօթի: Հոգեւոր Լոյսը, երաշխիքն է յաւիտենական կեանքի, որուն ակնաղբիւրը աստուածաճանաչումէ: Եկեղեցին, բարոյական կեանքի, հոգեւոր կեանքի սրբավա՛յրն է. վա՛յր մշտատեւ, վայր մշտավառ:

«Եկեղեցին իր խորհով զուտ հոգեւոր, տիեզերական
երեւոյթ մըն է, իսկ իր ձեւով՝ ազգային»

--Վազգէն Ա. Կաթողիկոս:

Խորհուրդ բառին իմաստը ըմբռնելի չէ մարդկային զգայարանքներով, սակայն տեսանելի է հոգեւոր աչքով՝ հաւատքով:

Արդեօք կրցած եմ իմ կեանքիս ընթացքին ծնունդ տալ իմ մէջ գտնուող բարոյական ու հոգեւոր սերմերուն, որոնք Աստուած սերմանած է հոգիիս մէջ: Իրողութիւն է որ մեր մէջ անմշակ մնացած է հոգեւոր գրականութեան անդաստանը՝ ընթերցումը աստուածաշունչ Աւետարաններուն: Յիսուս Քրիստոս, ոչ միայն մեր հոգեւո՛ր կեանքին Տէրն է, այլ մեր կեանքի ամբողջութեան:

Մարդու մը հոգեւոր կոչումը պէտք է ըլլայ իշխե՛լ նիւթին և մարմնակա՛ն ցանկութիւններուն վրայ:

Այժմ ազգերը և ժողովուրդները հարուստ են և հետզհետէ աւելի կը հարստանան ստացուածքով, դրամով և շուայտութեամբ,

բայց կողոպտուած ու դատարկուած են հոգեւորապէս, վարքով, կենցաղով ու սուրբ գիտելիքներէ: Երբ ցանկացող աչքերով նայինք աշխարհի ազգերուն և անոնց հարստութեան, հոգեւորապէս կը մեղանչենք: Հնարաւոր չէ մէկու մը համար աճիլ բարոյապէս և հոգեւորապէս՝ առանց տալու և ծառայելու շնորհին:

Ս. Հոգիի կարեւորութիւնը անոր աստուածաբանական յատկանիշները չեն միայն, այլ Անոր կատարած դե՛րն է մեր կեանքին մէջ: Սուրբ Հոգին Եկեղեցւոյ անդամներուն միջեւ անբակտելի այն շաղախն է, որ սրտերն ու հոգիները եղբայրութեան և ծառայութեան հոգիով իրարու կը միացնէ:

Մեր զգացումները պէտք են մեր հոգիէն անցնին և յուզուած սիրտէ մը ժայթքին և ոչ թէ մտքի ցուրտ աշխատանքէն յառաջ գան: Երբ եկաւ Սուրբ Հոգին, հաւատացեալները եղան համակ հաւատք, բաջութիւն, ճանաչում, խօսք և սէր: Եկեղեցին այսպիսի հոգեւոր շինութե՛ն կարիքը ունի այսօր: Քրիստոնէութեան հետաքրքրութեան մարդկային հոգին և անոր ներքին էութիւնը ըլլալու է:

«Ի՛նչ օգուտ կ՛ունենայ մարդ, եթէ այս ամբողջ աշխարհը շահի, բայց իր անձը կործանէ. կամ՝ մարդ իր անձին փոխարէն ի՞նչ փրկանք պիտի տայ»:--Մատթ. ԺԶ.26.
Առանց հաւատքի և հոգիի լոյսին, միտքի լոյսը սեգ ու հպարտ ամբարտաւան, պատուհաս ու անէծք է աշխարհի:

«Հոգիին հաւատացողը, հոգիով ապրող, հոգեկան արժէքներ ստեղծող և զանոնք յարգել գիտցող ազգը գերեզման չունի...»,

կ՛ըսէ Գարեգին Ա. Կաթողիկոս:

Յիսուս Քրիստոս կ՛ապրի մարդու հոգւոյն մէջ և թոյլ չի տար, որ մարդ մեղանչէ:

Աշխարհի վրայ սունկի նման կը բուսնին գազինօներ, ո՛չ թէ լուսաւորելու համար մարդկային հոգին, այլ խաւարեցնելու, հեշտացնելու և մոլորելու համար պարապ հոգիները: 1931-ին սկսաւ Նէվատայի մէջ, օրինականացած բաղթախաղի գազինօն:

Այսօր Խաղարաններու մէջ ոչ պատուհան կայ ու ոչ ալ ժամացոյց: Արուեստական լոյսի տակ, մարդիկ ցերեկը գիշերէն չեն կրնար զանազանել: Նիւթապաշտ դրամատէրեր աշխարհը ճեւափոխած են կազմողական պլաստիչ ճշմարտանմանութեան: Երբ մարդ կորսնցնէ Բացարձակին (Աստուծոյ) ըմբռնումը, ան կը կորսնցնէ նաեւ ճշմարիտին ու կեղծին, սուտին և ուղիղին իրականութիւնը:

Հաւատացեալի մը կոչումը ո՛չ միայն լո՛յս ըլլալ է, այլ Լուսոյ սուրբ Խորա՛ն շինել է: Ո՛չ միայն բարէ և աղիւսէ՛ խորան մը, այլ աստուածակե՛րտ մարմնեղէ՛ն խորան մը, որ Յիսուս կը կոչէ Իր Մարմինը՝ Եկեղեցի: Որպէսզի ճշմարիտը զանազանուի

ճշմարտանմանէն, իրաւը՝ սուտէն, ու բարին՝ կեղծէն: Մեր Տէրը ոչ մէկ տող գրած է, բայց ապրած է իր աշակերտներու ընկերակցութեան մէջ իբրեւ կենդանի Գիրք: Ճշմարիտ ԼՈՅՍԸ, միայն Յիսուս կրնայ տալ մարդկութեան, փարատելու համար մարդոց հոգիներուն վրայ նստած խաւարը: Յիսուս Իր պատուիրաններով այնպիսի Լոյս սփռած է անոնց հոգիներէն ներս, որ անջնջելի պիտի մնայ յաւերժօրէն: Հարցում մը:

Այսօր, մենք ունի՞նք ճառագա՛յթ մը սոյն Լոյսէն փոխանցելու համար մեր շուրջիններուն: Մտքի լոյսը, արեւի լոյսով անտեսանելի տիեզերք մը կը տեսնէ, որ կը կոչուի տրամաբանութեան ու խորհուրդի աշխարհ: Մտքի լոյսը որպէս կշիռ կը գործէ. կը հաշուէ, կը չափէ, կը զննէ ու կը բաղդատէ: Մարդ այդ լոյսը ստացաւ գերագոյն Լոյսէն՝ Աստուծմէ: Հոգեկան Լոյսը կ՛առաջնորդէ մեզ ո՛չ միայն գիտնալու և ճանչնալու, այլ այդ ճանչցուած Մէկը իւրացնելու, զԱյն ապրելու և Անոր նմանելու: Տենչը, Հոգեկան լոյսն է, որ Մագթաղենացին իր աղտոտ կեանքէն բարձրացուց անբասիր սրբութեան:

Հոգեկան Լոյսն է. **«Ես եմ աշխարհի Լոյսը»,** կ՛ըսէ Յիսուս ---Յով Ը.12, որ յեղաշրջեց հեթանոս աշխարհը և Հայաստան աշխարհը: Հոգեկան Լո՛յսն է, որ կառուց վանքերը, մենաստանները, որբանոցները, հիւանդանոցները, բորոտանոցները ամոքելու համար վիշտն ու թշուառութիւնը մարդկութեան:

«Խոր Վիրապէն ճառագայթող լոյսը բալեց հայ ժողովուրդի ճամբաներէն, ապրեցաւ հայ ժողովուրդի սրտին զարկով ու դարձաւ Նարեկացի, Ընորհալի և Տաթեւացի ու մանաւանդ վերապրեցուց Մեծ Եղեռնէն պրծող հաւատացեալները»:

Յիսուսի գերեզմանէն իր սկիզբը առած այդ լոյսը՝ Յարութեա՛ն երաշխիքը կը շարունակէ ցարդ տարածուիլ ու թափանցել մեր խաւար հոգիներէն ներս:

Ապաշխարողը իր ամբողջ կեանքն ու ապրումը կը վերածէ տեւական ճգտումի դէպի Արարիչը՝ լոյսին, դէպի Ակնաղբիւրը կեանքին, դէպի Ամենաբարին Աստուածոյ: Ապաշխարութիւնը՝ մեղքի ու մեղանչականութեան կռնակ դարձնելով հակառակ ուղղութիւն մը առնել է: Ան դէպի Աստուած իր ուղիէն չի շեղիր, հաստատ հաւատքի, անխախտ յոյսի և սիրոյ առաքինութիւնները չի մոռնար: Խաչը մեզ կը կանչէ աստուածգիտութեա՛ն Լոյսին:

Բացուի՛նք երկնային հրաշագործ Լոյսին: Ո՛չ թէ
վաղը, այլ այսօ՛ր: Եկո՛ւր և միացո՛ւր Իւ կեանքդ՝
մտածումներդ և ապրումներդ Անոր Լոյսին՝
աղօթքով, վստահութեա՛մբ ու նուիրումով:

Մայիս 22, 1997
Թորոնթօ

Ի՞ՆՉ ԿԸ ՆՇԱՆԱԿԷ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ

Ի՞նչ կը նշանակէ և ինչո՞ւ կը յիշատակենք
Յիսուս Քրիստոսի Համբարձման տօնը:

Համբարձումը հոգիի վերացման Տօնն է: Ամէն քրիստոնեայ պէտք է ունենայ իր համբարձման լեռը՝ Աստուծոյ մօտենալու պահը: Հոն երկինքի հպումը կը զգանք ու Աստուծոյ աւելի մօտ կը գտնուինք: Տիրոջ համբարձման պատգամնէ:

Վեր բարձրանալ մեր ճղճիմ մտահոգութիւններէն, աշխարհի մեղքերէն, սնոտի ու անցաւոր փառքերէն, երկրաւոր շահերէն ու վերանալ իրական Մեծութեան և հոգեկան կեանքի ոլորտներուն մէջ, և վերէն նայիլ այս աշխարհի չնչին արժէքներուն վրայ:

Պէտք է մերթ ընդ մերթ ելլել կեանքի բարձունքները, և անկէ դիտել կեանքը, աւելի մօտենալ Աստուծոյ, և Անոր լոյսին մէջէն նայիլ մարդկային կեանքի տգեղ մանրամասնութիւններուն, անդունդէն կարելի չէ տեսնել հորիզոնին պայծառութիւնը:

Եկեղեցին կը յիշատակէ ու կը տօնէ Քրիստոսի Համբարձման օրը, որովհետեւ Անոր համբարձումը կը նշանակէ՝ թէ մարդկութիւնը Բարէխօս մը ունի երկինքը, բազմած Աստուծոյ Աջ կողմը, որ մարդկային բոլո՛ր փորձութիւնները համտեսած է ու յաղթած առանց մեղանչելու:

«Հօրը քով Բարեխօս ունինք միակ Արդարը՝
Յիսուս Քրիստոսը» --Ա. Յով. Բ.1:

«Ուստի նաեւ կրնայ վերջնականապէս փրկել անոնք՝ որոնք իր միջոցաւ Աստուծոյ կու գան, որովհետեւ միշտ կենդանի ըլլալով՝ տեւաբար բարեխօս կ՛ըլլայ անոնց համար»--Եբր. Է.25:

«Քրիստոս Յիսուս՝ որ մեռաւ, և մանաւանդ յարութիւն առաւ. և Աստուծոյ աջ կողմն է ու բարեխօս է մեզի համար»--Հռոմ. Ը.34:

Քրիստոսն է մեր միակ Միջնորդ Բարեխօսը, որովհետեւ, «Ինչպէս որ Ինք իսկ չարչարուեցաւ, փորձութեան մատնուելով, այնպէս ալ կարո՛ղ է օգնել փորձութեան մատնուածներուն (Բեզի և ինծի)»--Եբր. Բ.18:

Քրիստոս Իր երկինք համբարձմամբ ու Աստուծոյ Ջօրութեան Աջ կողմը բազմելով կարողացաւ ըսել.

«Ահաւասիկ ես ձեզի հետ եմ բոլոր
օրերը՝ մինչեւ աշխարհի վախճանը»:

Քրիստոսի վերոյիշեալ ո՛ւխտը գրաւական մըն է անհամար հաւատացեալներու և Յիսուսը սիրողներու համար, որոնք բալեցին նահատակութեան Գողգոթան:

Պօղոս առաքեալ երբ բանտարկուած ու լքուած էր Երուսա-

ղէմի մէջ, Յիսուս «Պօղոսի բով եկաւ» ու այսպէս խրատեց Իր հաւատարիմ ծառային, ըսելով.

«Պօղո՛ս, բա՛ջ եղիր, որովհետեւ ինչպէս որ այստեղ՝ Երուսաղէմի մէջ վկայեցիր ինծի համար, այնպէս ալ Հռոմի մէջ պիտի վկայես» --Գործ. ԻԳ.11:

Յիսուս, երկինք համբառնալով և Աստուծոյ աջ կողմը նըստելով, (Աստուած իր աջով զայն իր մօտ բարձրացուց--Գործ. Բ.33) դարձաւ մատչելի համայն մարդկութեան ու ոչ միայն Իր անմիջական շրջանակին:

Յիսուս Քրիստոս Իր խաչելութեամբ (ըմպելով տառապանքի ու դառնութեան բաժակը), հրաշափառ Յարութեամբ ու Համբարձումով դարձաւ հոգեւոր արքունի Սպարապետն ու գերագոյն Հրամանատարը համայն տիեզերքին: Ան մօտենալով՝ խօսեցաւ Իր համեստ աշակերտներուն, ու ըսաւ.

«Ինծի տրուած է ամէն իշխանութիւն երկնքի մէջ և երկրի վրայ, ինչպէս Հայրը ղրկեց զիս, ես ալ ձեզ կը ղրկեմ»--Մատթ. ԻԸ.18:

Յիսուս Քրիստոսի Համբարձումը տեղի չունեցաւ անմիջական անյայտացումով, այլ՝ Ան իր օրհնեալ Ջեռքերը դրաւ աշակերտներուն գլխուն վերեւ ու մեղմօրէն, բարձրացաւ դէպի վեր ամպերը: Ան բարձրացաւ վե՛ր, բարձրացնելու բեզ և զիս այն երկնայի՛ն տեսիլքներու և յաղթանակներու, որոնց համար կը կանչէ բեզի և զիս ու նայելով մեր իւրաքանչիւրին աչքերուն խորը Իր քնքուշ հայեացքովը կ՛ըսէ.

«Ինչպէս Հայրը ղրկեց զիս, ես ալ ձեզ կը ղրկեմ: Գացէ՛ք ուրեմն, աշակերտ դարձուցէք բոլոր ազգերը մկրտեցէ՛ք զանոնք Հօր և Որդի-ին և Սուրբ Հոգիին անունով»--Մատթ. ԻԸ.18-19:

Քրիստոս մեզ չէ՛ կանչեցած որ ըլլանք միայն հանդիսատես՝ այլ դառնալ գործակալ (երկինքի թագաւորութեան համար գործող անձեր, չարի՛ն տիրապետութեանը ներքեւ): Յիսուսի հրահանգ պատուէրն է մեզի.

«Ձեցի տրուած չէ գիտնալ այն ժամերը և ժամանակները զոր Հայրը հաստատեց իր իշխանութեան մէջ: Այլ երբ Սուրբ Հոգին իջնէ ձեր վրայ՝ զօրութիւն պիտի առնէք և վկաներ պիտի ըլլաք ինծի համար»:

Կը տօնակատարենք Քրիստոսի Համբարձումը, որովհետեւ Անոր Եկեղեցին՝ իր աշխարհակա՛ն ու հոգեւորակա՛ն սպասաւորներով կանչուած է կատարել Կամքը Անո՛ր որ ըսաւ.

«Ես եմ Ճանապարհը և Ճշմարտութիւնը և Կեանքը»:

Համբարձման տօնը միայն ճաշկերոյթի ու հաճոյքի օր մը ըլլալէ՛ աւելի, դառնալու է հանդիսաւոր տողանցքը հաւատքի, սիրոյ և հաւատարմութեան քայլերգի: Համբարձման տօնը ըլլալու է

փառաբանութեան ու մեր ուխտը նորոգելու օրը, ու բոլո՛ր հաւատացեալները սիրելու օրը:

Ի՞նչ կը կարծէք ըրին աշակերտները իրենց Տիրոջ համբառնալէն յետոյ: Միթէ իւրաքանչիւրը իր գործի՞ն ձկնորսութեա՞ն գնաց: Հանդիսաւոր ճաշկերոյթի՞ մը հրաւիրուեցան թէ ոչ պարահանդէսի՞ մը: Կարդանք աշակերտներուն հերոսակա՛ն ընթացքն ու իրագործումները.

Ապա Երուսաղէմ վերադարձան Ձիթենեաց կոչուող լեռնէն, որ Երուսաղէմին մօտ երբ բաղաք մտան՝ բարձրացան վերնատունը, ուր և կը բնակէին:...Ասոնք բոլորը, միասիրտ, յարատեւօրէն աղօթքի մէջ, էին կիներուն և Յիսուսի մօրը՝ Մարիամին ու անոր եղբայրներուն հետ»:

Ի՞նչ կ՛ուզենք ընել մենք...:

Մայիս 17, 1996
Թորոնթօ